

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hozva:
Egész évre . . . 12 frt
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy hónapra . . . 1 „

Vidéken postai adó nélkül:
Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3.50
Egy hónapra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

As „Aradi Nyomdatársaság“, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 „ Nyílttör. sor . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Nem értjük.

Budapest, január 5.

(Y.) A nemzeti párt igen tisztelt vezérkarának és sajtójának kombinációjával nem vagyunk tisztában. Szerintünk, s azt hiszszük mindenki szerint, a ki a parlamenti szokások- és törvényekkel tisztában van, a kormány állása nem lehetett szilárdabb soha, mint most.

Mert vajjon mi teszi a kormányok, a parlamenti kormányok állását szilárdá? A többség. Sajnos, Magyarországon ez a feltevés, ami magából a parlamenti rendszerből származik, nem mindig vált be úgy, amint alkotmányos fogalmak szerint bevélnia kellett volna, mert hiszen az is tény, hogy a rendkívüli eseteket kombináción kívül hagyni nem szabad. Hiszen jöhet egy erős földindulás, hogy a legszilárdabb épület is összedől, amde kormányunk helyzetét éppen kombinációk szerint bírálván meg, soha erősebbnek nem láttuk, mint amilyenek látjuk most, föltéve, hogy a pártokban meg van az a becsületesség, amely hogy meg van, elhinni kötelességünk.

A kormány állását kívülről nem lehet megingatni, csak öt évben egyszer, a választások alatt. A kormányváltoztatás joga minden ötödik évben a nemzet kezébe kerül vissza és akkor a választók vannak hivatalva, hogy a kormány sorsa fölött döntsének, (kivéve a parlamentnek időközbeni fölösztalását,) amde öt évben belül a nemzetnek ezen joga a nemzeti képviselő, vagyis a parlament által gyakoroltatik. A parlament pedig jelenleg úgy áll, hogy a kormányra nézve ennél kedvezőbbben nem állhatott soha.

Mert vajjon az elkeresztelési és házassági kérdésen kívül, mi lehetne most a kormányra nézve kritikus? Ezekre a kérdésekre nézve pedig úgy tudjuk, hogy a pártok közt egy nézet, egy vélemény uralkodik. Hiszen a polgári házasság behozatalát Apponyi Albert gróf már két évvel ezelőtt proponálta, (igaz, hogy az alkalommal, ugyancsak e lapok hasábjain, az ő propozíciói őszintesége feletti mély kételkedésemnek adtam kifejezést) és ezen propozícióját egy beszéd által nem régen ismételte és megújította. Ha tehát a politikai becsületesség iránti hitet végképpen konfiskálni nem akarjuk, lehetetlen föltennünk Apponyi grófról, hogy ő ezen kérdésben bármiféle ürügy vagy módozat leple alatt is, de a kormányval szemben ellenzékét képezhessen. Több, igen komoly és a szó-kimondást csak meggondolva gyakorló egyéntől hallottam e kifejezést: föl lehet tenni Apponyiról sok politikai finészt, diplomáciai ravaszsgot, váratlan fordulatokat, de politikai aljasságot nem.

Nos hát, ez az egyetlen egy kritikus kérdés forog szőnyegen, ebben pedig a

pártok nézete egy. A függetlenségi párt-ról, amint azt az ujévi üdvözlő beszédek is jelezték, egy pillanatra se tehetjük föl, hogy ebben a kérdésben jobbra-átot csináljon. Azt már be kell ismernünk a függetlenségi pátról, hogy ily kérdésekben nem ismer tréfát, s adott szavára nézve karakter. Mi volna hát az, ami a kormány állását, amint a nemzeti párt vezérkara és sajtója állítja, kétségessé teszi? Honnan a kombináció, hogy: „Ime közel a révpart, melyen a nemzeti párt törekvései, a kormány és szabadelpárt bukásával, kikötőre találnak?”

Megvalljuk, ezt a kombinációt nem értjük. Talán a vallási izgatások sötét hullámainak hátán jutna e kikötőbe a nemzeti párt hajója? Igen? Erre számít a nemzeti párt? Lehetséges lenne az? Avagy semmi se lehetetlen?

De igen. Amennyire a nemzetet ismermi véljük, annak a pártnak, mely a polgári házasságot proponálta, ezeken a hullámokon uszva, nem vezethetne az útja máshoz, mint a nemzeti megvetéshez; a politikai halálhoz.

Belföld.

Minisztertanács.

Minisztertanácsról tesz említést néhány lap, a mely minisztertanács tegnapelőtt tartott volna a tisztviselői fizetések szabályozó törvényjavaslat azon rendelkezései tárgyában, melyek a középiskolai tanárok javadalmazására vonatkoznak. Az utóbbi napokban egyáltalán nem volt minisztertanács s így nem is foglalkozhatott az a szóban forgó kérdéssel. A képviselőház pénzügyi bizottsága ide vonatkozó megállapodásait — mint halljuk — változatlanul fogja a ház elé terjeszteni s e megállapodásokat a kormány is fenntartandóknak javasolja a megalkotandó törvényben.

Agitáció a polgári házasság ellen.

Említettük már, hogy több képviselőhöz választókerületeik egyes községeiből levelek érkeztek azzal a kéréssel, hogy tiltakozzanak a polgári házasság behozatala ellen. Az ultramontan sajtó, a mely ezt a mozgalmat kezdeményezte, igen nagyra van annak eddigi eredményével. Az illető képviselők legnagyobb része azonban gondosan átnézvén a felszólítások alatt levő aláírásokat, konstátálta, — hogy az aláírók közt csak nagy ritkán, elvétve akad valasztópolgár, s hogy az aláírások legnagyobb része asszonyoktól és gyermekektől származik. Még így is népes és nagy községekből alig volt képes az ultramontan agitáció pár száz aláírást kiszeríteni. Hogy a humor se hiányozzék a dologból, feljegyezzük, hogy eddig a legtöbb felhívást, számszerint ötöt — a „Magyar Állam“, szerkesztője: Hortoványi József képviselő kapta.

Wekerle és a csehek.

— Két lap formedvénye. —

Wekerle miniszterelnök ujévi beszédének a nemzetiségi politikára vonatkozó

passzusában a cseh lapok új veszélyt látnak a nemzetiségek jogaira nézve.

A prágai „Narodni Politika“, az ó-csehek közlönye, következőleg nyilatkozik:

„Szegény magyarországi raja! A nem magyarok iskolái bezáratnak, minden lépésen magyar nyelvvél traktáltak, melyet senki se ért. Magyarországon az a jog, hogy mindenkit börtönre vetnek s megbírságnak, ha elárulja, hogy nem a magyarításban találja az állam érdekét. A kisdedeket elviszik az anyáktól, hogy azokat megmagyarítsák stb., s mindazt rendben valónak találja a mostani kormány, sőt a magyarítás az ujévi beszédben általa eszménynek proklamáltatik s a miniszterelnök a legszigorubb büntetésekkel fenyegeti azt, a kinek nincs kedve az eszményért lelkesedni. Önkéntelenül eszünkbe jut egy török ujévi beszéd, melyet 1876. évben a török ujév napján Midhad basa mondott, akkor talán még nagyobb öröme a magyaroknak, mint most Wekerle. Azon pillanatban, a mikor a török rablócsapatok gyilkolták a bolgár falvak és városok lakosságát, Midhad biztosította Európát, hogy Törökország a legszabadelvűbb ország a nap alatt, hogy behoza az alkotmányt s a reformok útján van. Hogy hová jutott, megmutatta a legközelebbi idő. A magyar szabadelvűség a nemzetiségek iránt erősen ázsiai jellegű.“

Ugyanezen kérdésben az ifjú-csehek főközlönye, a prágai „Narodni Listy“ is megszólal s brutális sértésnek mondja a nemzetiségekre nézve a miniszterelnök beszédének ama pontját, mely a magyarországi nemzetiségek egyenjoguságát mint tényt említé. A „N. Listy“ szerint Magyarországon a nemzetiségek egyenjogusága csak papíron van, az egyes nemzetiségek nyelve és kultúrája elnyomatik s a 10 milliónyi nemzetiségeknek politikailag is alig vannak képviselői az országgyűlésen. A mit Wekerle miniszterelnök mondott, a „N. Listy“ szerint, nem való, mert hiszen — mondja a lap — mindenki láthatja, a kinek szeme van, hogy hová céloznak a magyarok; a politikai nemzetből ethnografiai magyar nemzetet akarnak teremteni. S tény, hogy két év előtt a statisztika 7 millió magyart mutatott ki, míg 20 év előtt alig volt 5.

Városi közügyek.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 1893. évi január hó 11-ik napján délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydara-boknak.

18. Lux Mór az utcái petróleum lámpák világítása vállalkozójának felebbezése a tanács határozata ellen, melylyel 1892. november hónapi kereseti összegéből 50 frt 80 krnak levonása elrendeltetett.

19. A tanács jelentése a Simonyi-utczától az I. sz. zsilipig épített beton oszatorna költségei egyrészének elvállalása iránt a hozzájárulásra kötelezett háztulajdonosokkal tartott egyezkedési tárgyalás eredményéről;

Nagylaki takarékpénztár részvénytársaság.

Meghívás.

A „nagylaki takarékpénztár“ részvénytársaság

f. évi február hó 7-én délelőtt 10 órakor

az ev egyház gyűléstermében tartandja

XVII. rendes közgyűléset

melyre a t. cz. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg bemutatása s a felmentvény megadása.
4. A tiszta nyereség fölötti intézkedés.
5. Öt felügyelő bizottsági tag egy évre való választása.
6. Netán beérkezendő indítványok megvitatása.

Kelt Nagylakon, 1893. január hó 4-én.

23 1-2

Az igazgatóság.

Legyzet: A mérleg február hó 1 től hivatalos órák alatt az intézetnél megtekinthetők.

Ház és telek eladás.

Néhai Barabás Péter és neje hagyatékát, most Dr. Barabás Béla, Julianna és Péter közös tulajdonát képező **Perényi-utca 4. számú**

beltelkes ház

(563 □-öl területtel) továbbá az **Erzsébet-utca 4a. szám** alatt létező

üres telek,

22 1-1 mely 904 □-öl terjedelmű

szabad kézből eladó.

Értesítés nyerhető **Dr. Barabás Béla** ügyvédi irodájában, kis-körut 7. szám, vagy **Barabás Juliánál**, Perényi-utca 4. sz. alatt.

25919 | 892

Aradvármegye alispánjától.

Pályázat.

Aradvármegye eleki járásban áthelyezés folytán üresedésbe jött járási irnoki állásra ezennel pályázat nyittatik.

A járási irnoki állás javadalmazása 420 forint fizetés és 50 frt lakbér.

A pályázati kérvények, melyek az 1883: I. törvénycikkben meghatározott képesítettséget valamint az eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelendők folyó évi január hó 25-ig, bezárólag a vármegye főispánja Méltóságos Fábian László urhoz nyújtandók be.

Aradon, 1893. évi január hó 3-án.

Szathmáry Gyula,
alispán.

DÜRR TESTVÉREK

fűszer-, csemege-, thea-, rum- és ásványviz kereskedése
Aradon, fő-ut 2. sz. az „arany szarvashoz.”
A városházával szemben.

Van szerencsénk a beálló téli idény alkalmával a n. é. közönség b figyelmét **most beszerzett friss, kitűnő minőségű árucikkeinkre** föl hívni.

Legelső minőségű karaván-narancs, fekete és sárga mandarin, orosz-, susong-, Moning-Pecco virág és **császárkeverék-thea**. Hamisítatlan **londoni, jamaikai, kuba, ananász és demarra rum**.

Friss bécsi, angol és győri thea-kenyér készlet.

Pezsgő borok legdusabb választékban, kül- és belföldi fajok, továbbá ménesi, magyarádi, tokai aszu, világosi rózsza, malaga, sherri, madeira, muskatlunel, leánka és szalma bor.

Csemege borok, magyar és francia cognac. Legfinomabb liquerök

Gorgonzola, trapista, gróji, emenvölgyi, kárpáthi, pármái, strachino, imperial, romadur, reitenauai, hagenbergi sajtok mindig friss készletben.

Prágai és kassai sodar nyersen és főzve, továbbá dus választék mindenféle **tengeri halak és halikrákban.**

Debreczeni kolbász és paprikás szalonna.

Kitűnő kávé és csokoládé árak, borsó, lence, bab, aszalt szilva, méz, lekvár, gomba és tarhonya készlet. Továbbá francia és magyar mustár legjobb minőségben.

Különlegességek delikateszekben

Zsaimi ugorkák, bozeni kompótok stb. **Gazdasági cikkek** u. m. gépolaj, császárolaj, kocsikenőcs, petroleum, vazelin, borszir, nyeregszappan, fluid, szivacsok és bőrlakk. **Desinficiálásra alkalmas szerek**, u. m. zöldgálicz, naftalin, carbolsav, klór-mész, szublimat szappan és karbolpor.

Ásvány-, gyógy- és savanyu vizek.

Arjegyzék bérmentve küldetik.

Pontos kiszolgálás, jutányos árak

A n. é. közönség kegyes pártfogásába ajánljuk magunkat,

maradunk kiváló tisztelettel

DÜRR TESTVÉREK,
Fő-ut 2. sz.

17 3-*

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.